

Antagen av kommunfullmäktige 2005-05-09, § 90, med ändring i äldreomsorgsnämnden 2007-11-14, § 132, med ändring av kommunfullmäktige 2006-09-11, § 151, 2009-01-12, § 6 samt 2018-12-17, § 33

Tillämpningsanvisning för beräkning av avgifter inom äldreomsorgen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	ALLMÄNT OM ÄLDREOMSORGSAVGIFTER	2
1.1	Äldreomsorgsavgift	2
1.2	Inkomstbegrepp (se 8 kap. 4 § socialtjänstlagen)	2
1.3	Gifta makar	2
1.4	Förbehållsbelopp/minimibelopp	3
1.4.1	<i>Konstruktion och innehåll</i>	3
1.4.2	<i>Minimibelopp</i>	3
1.4.3	<i>Faktiska boendekostnader</i>	4
1.5	Reducering av omsorgsavgift	4
1.5.1	<i>Ensamståendes flytt till särskilt boende</i>	4
1.5.2	<i>När en av två gifta makar flyttar till särskilt boende</i>	5
1.5.3	<i>Äldreförsörjningsstöd eller ekonomiskt bistånd</i>	5
2	BESKRIVNING AV AVGIFTER.....	5
2.1	Omsorgsavgifter	5
2.2	Serviceinsatser	5
2.3	Dagverksamhet	5
2.3.1	<i>Enbart dagverksamhet</i>	5
2.3.2	<i>Dagverksamhet tillsammans med annan omsorg</i>	5
2.4	Matdistribution	6
2.5	Måltidsavgifter	6
2.6	Trygghetslarm	6
2.7	Turbundna resor	6
2.8	Avlösning/ledsagning	6
2.9	Boendestöd	6
3	BERÄKNING AV AVGIFT FÖR MAKAR.....	6
3.1	Gemensamt boende	6
3.2	Delat boende	6
4	PERMANENT ÄLDREBOENDE	7
4.1	Boendeavgift	7
4.2	Måltidsavgift	7
4.3	Omsorgsavgift	7
5	KORTTIDSBOENDE.....	7
5.1	Enbart korttidsboende	7
5.2	Både korttidsboende, annan omsorg och serviceinsatser	8
6	REGLER VID START, AVSLUT OCH FRÅNVARO.....	8
6.1	Start, avslut och frånvaro av serviceinsatser	8

6.2	Start, avslut och frånvaro av omsorgsinsatser	8
6.3	Måltidsavdrag	9
6.4	Trygghetslarm.....	9
6.5	Matdistribution	9
6.6	Turbundna resor.....	9
7	BESLUT OCH BESVÄR.....	9
8	ÖVRIGA RUTINER.....	9
8.1	Debiteringsrutiner	9
8.2	Beslut om avgifter, avskrivning och justering	10
8.3	Förändrade inkomster och/eller avgifter	10
8.4	Uppgiftsvägran	10
8.5	Återbetalning av felaktig avgift	10

1 Allmänt om äldreomsorgsavgifter

1.1 Äldreomsorgsavgift

Äldreomsorgsavgift tas ut för omsorgs- och serviceinsatser i eget boende, i särskilt boende samt för dagvård. Justering av äldreomsorgsavgifter görs årligen per 1 februari enligt beslut i äldreomsorgsnämnden.

Äldreomsorgsavgiften utgår med ett visst belopp per månad. Avgiften debiteras i efterskott. Biståndsbeslutet ligger till grund för avgiftens storlek. Högsta lagstadgade äldreomsorgsavgift är en tolfedel av prisbasbeloppet multiplicerat med 0,5392. Den som bor i särskilt boende får sin avgift uppdelad i två delar: äldreomsorgsavgift och avgift för måltider.

Särskilda avgifter finns för matdistribution, turbundna resor, måltider, trygghetslarm, bårhusförvaring och bårhustransport.

1.2 Inkomstbegrepp (se 8 kap. 4 § socialtjänstlagen)

Som inkomst räknas:

- förvärvsinkomster, exempelvis pensioner och lön, hämtas från kunden och Pensionsmyndigheten samt från Skatteverket.
- kapitalinkomster, exempelvis inkomstränta, utdelning på aktier och obligationer, hämtas från kunden och Skatteverket.
- ej skattepliktiga inkomster, exempelvis utlandspensioner, hämtas från kunden. De flesta länder betalar ut ett nettobelopp. Stäm av vad som gäller för det specifika landet.

Förmögenhet påverkar inte avgiften.

1.3 Giftna makar

För giftna makar beräknas avgiftsutrymmet för var och en på grundval av hushållets sammanlagda inkomst, delat med två.

Vid delat boende uppstår merkostnader på grund av dubbla bostäder. I sådant fall ska avgiften för den som bor i särskilt boende beräknas på dennes egen inkomst om det blir fördelaktigt för hushållet.

Observera att ovanstående endast gäller gifta makar och inte sammanboendes inkomster, då det inte finns någon lagstadgad underhållsskyldighet mellan dem. Barns inkomster ska inte räknas med i avgiftsunderlaget.

1.4 Förbehållsbelopp/minimibelopp

Förbehållsbeloppet består av ett minimibelopp och den faktiska bostadskostnaden.

1.4.1 Konstruktion och innehåll

Med minimibelopp avses de medel som den enskilde behöver för att täcka normala levnadskostnader utöver bostadskostnad. Förbehållsbeloppet ska avräknas mot den enskildes nettoinkomster innan avgiftsutrymmet bestäms.

Reglerna om förbehållsbelopp tillämpas *endast* vid beräkning av avgiftsutrymmet. Reglerna innebär inte att kommunen ska betala ut medel till en kund för att denne ska kunna uppnå den i lagen angivna nivån för förbehållsbeloppet.

1.4.2 Minimibelopp

Minimibeloppet avser så kallade normalkostnader. Normalkostnaderna beräknas med ledning av Konsumentverkets hushållsbudget.

Minimibeloppet kan beskrivas som en lagstadgad lägsta skäligen levnadsnivå.

Minimibeloppet för personer äldre än 65 år framräknas på följande sätt:

Ensamstående: 1/12 av prisbasbeloppet multiplicerat med 135,46%.

Makar/sammanboende: 1/12 av prisbasbeloppet multiplicerat med 114,46%.

Kvarboende maka/make: 1/12 av prisbasbeloppet multiplicerat med 135,46%.

1.4.2.1 Minimibeloppets omfattning

Minimibeloppet ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, tv-avgift, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.

1.4.2.2 Höjning av minimibeloppet

Kommunen ska under vissa förutsättningar fastställa minimibeloppet till en högre nivå (8 kap 8§ SoL). Detta gäller om den enskilde på grund av särskilda omständigheter har behov av ytterligare medel. Behovet ska vara av varaktig karaktär (minst tre månader) och avse ett inte oväsentligt högre belopp cirka 1 % av prisbasbeloppet.

1.4.2.2.1 Kostnader för mat

Livsmedelsposten i minimibeloppet avser kostnad då samtliga måltider tillagas i hemmet. För den som bor på särskilt boende där måltidsavgift tas ut eller den som nyttjar matdistribution blir matkostnaden högre. Förbehållsbeloppet ska i dessa fall höjas med mellanskillnaden mellan den faktiska måltidsavgiften och livsmedelskostnaden i minimibeloppet.

1.4.2.2.2 Övriga merkostnader

Förbehållsbeloppet kan räknas upp för arvode till godman/förvaltare.

1.4.2.3 Sänkning av minimibeloppet

Kommunen ska under vissa förutsättningar fastställa minimibeloppet till en lägre nivå (8 kap 8§ SoL).

För personer som exempelvis bor i särskilt boende kan hushållsel, del av kostnad för möbler och husgeråd samt kostnad för förbrukningsartiklar ingå i hyran. I sådana fall ska minimibeloppet sänkas.

Sänkning av minimibeloppet görs för dessa poster med

1/12 av prisbasbeloppet multiplicerat med 4% för hushållsel

1/12 av prisbasbeloppet multiplicerat med 5,5% för del av kostnader för förbrukningsartiklar, möbler och husgeråd.

1.4.2.4 Justering av minimibeloppet

Enligt bestämmelserna för beräkning av förbehållsbelopp ska minimibeloppet justeras av kommunen i samband med förändringar i prisbasbeloppets nivå (prop 2000/01:149, s41).

1.4.3 Faktiska boendekostnader

Vid avgiftsberäkning ska kundens nettobostadskostnad avräknas från nettoinkomsten. Med nettobostadskostnad avses den faktiska bostadskostnaden minskad med samtliga former av bostadsbidrag som kunden erhåller.

1.5 Reducering av omsorgsavgift

Avgiften för service, omsorg, trygghetslarm och matdistribution ska reduceras om kundens återstående medel understiger förbehållsbeloppet. Det är kommunens skyldighet att bevaka förbehållsbeloppet och besluta om reduktion av avgiften. Beslutet ska omprövas vid förändrade förhållanden.

Det kan finnas andra skäl till nedsättning av avgiften. Detta prövas individuellt efter begäran från kunden.

1.5.1 Ensamståendes flytt till särskilt boende

För den som flyttar in på ett särskilt boende kan avgiften för omsorg reduceras, i det fall kunden inte klarar dubbla boendekostnader med bibehållet

förbehållsbelopp. Hela eller del av omsorgsavgiften reduceras i högst tre månader för att hinna avveckla den tidigare bostaden.

1.5.2 När en av två gifta makar flyttar till särskilt boende

När en av två gifta makar flyttar till särskilt boende, ska hänsyn tas till bådars inkomster och avgifter. Om den kvarboende inte har tillräckliga medel i nivå med förbehållsbeloppet ska medel överföras från den andra parten, under förutsättning att det finns ett positivt avgiftsutrymme. Prövning ska ske individuellt.

1.5.3 Bostadstillägg, äldreförsörjningsstöd eller ekonomiskt bistånd

Den som trots befrielse från omsorgsavgift inte har tillräckliga medel kvar för sitt uppehälle, bör uppmärksammas på möjligheten att ansöka om bostadstillägg hos Pensionsmyndigheten, som samtidigt gör en prövning om äldreförsörjningsstöd.

Den som vid tillfälliga eller akuta behov inte har tillräckliga medel kvar för sitt uppehälle bör uppmärksammas på möjligheten att ansöka om ekonomiskt bistånd.

2 Beskrivning av avgifter

2.1 Omsorgsavgifter

Nivå 1 – Hjälp i hemmet 0-29 timmar per månad

Nivå 2 – Hjälp i hemmet 30-69 timmar per månad

Nivå 3 – Hjälp i hemmet 70-99 timmar per månad

Nivå 4 – Hjälp i hemmet 100 timmar per månad upp till heldygnsomsorg

Omsorgsnivåerna bestäms och debiteras enligt biståndsbeslutade timmar. Timmarna avrundas nedåt.

2.2 Serviceinsatser

Serviceinsatser består av städ, tvätt och inköp. Dessa debiteras med en avgift per biståndsbeslutad timme.

2.3 Dagverksamhet

2.3.1 Enbart dagverksamhet

Den som enbart har dagverksamhet debiteras enligt nivå 1. Måltidsavgift tillkommer.

2.3.2 Dagverksamhet tillsammans med annan omsorg

Den som har både dagverksamhet och annan omsorg debiteras månadsavgift. Först beräknas omsorgsnivån därefter läggs en nivå till för dagverksamhet (oberoende av antalet besök).

Exempel: hjälp i hemmet (30-69 timmar per månad) enligt nivå 2 +
dagverksamhet = hjälp i hemmet (70-99 timmar per månad) enligt nivå 3.

2.4 Matdistribution

Matdistribution debiteras med en fast avgift per månad. Måltidsavgift tillkommer.

2.5 Måltidsavgifter

Måltidsavgifter debiteras per portion, per dygn eller med månadsavgift.

2.6 Trygghetslarm

Trygghetslarm debiteras med en fast avgift per månad.

2.7 Turbundna resor

Turbundna resor debiteras med en fast avgift per månad.

2.8 Avlösning/ledsagning

Avlösning i hemmet där någon vårdar anhörig/närstående eller ledsagning är avgiftsfri upp till 20 timmar per månad. Tid över 20 timmar per månad debiteras enligt omsorgsnivå.

2.9 Boendestöd

Boendestöd är en avgiftsfri insats.

3 Beräkning av avgift för makar

3.1 Gemensamt boende

För makar räknas hushållets sammanlagda aktuella inkomst ihop. Den delas sedan med två innan avgiften för respektive person beräknas.

Exempel

	Inkomst per månad
Person A	11 751 kr
Person B	9 417 kr
Summa inkomster	21 168 kr

Avgiftsutrymmet beräknas här på 10 584 kronor för vardera person.

3.2 Delat boende

Om den ena bor kvar i den gemensamma bostaden och den andra bor i särskild boendeform (eller om båda bor var för sig i särskild boendeform) ska avgiften beräknas som vid gemensamt boende.

Om det blir mer fördelaktigt för hushållet ska avgiften beräknas på vardera persons egen inkomst. Det kan till exempel vara aktuellt om den som har lägre inkomst flyttar till särskilt boende.

4 Permanent äldreboende

Den som bor permanent på äldreboende debiteras en avgift som består av följande delar:

- omsorgsavgift i nivå 4
- en måltidsdel

Delarna debiteras på samma faktura i efterskott.

Förutom omsorg och måltider debiteras den som bor permanent på ett äldreboende en hyra som går direkt till hyresvärden. Hyresvärd kan vara antingen kommunen eller en extern fastighetsägare.

4.1 Boendeavgift

I socialtjänstlagen finns också ett högkostnadsskydd i form av högsta avgift för bostad i särskilt boende, som får debiteras i de fall boendekostnaden inte ska fastställas som hyra, (bostad som inte omfattas av hyreslagen, vanligtvis två- eller flerbäddsrums, eller bostad där hyresförhållande inte är upprättat).

Vid boende i delat rum gäller maxtaxans regler för boendeavgift och där debiteras den boende 0,5539 av det vid varje tidpunkt gällande prisbasbelopp dividerat med 12.

4.2 Måltidsavgift

Måltidsavgiften täcker samtliga matkostnader vid heldygnsoomsorg.

4.3 Omsorgsavgift

Avgiften för heldygnsoomsorg tas alltid ut enligt den högsta omsorgsnivån, nivå 4.

I omsorgsavgiften ingår inte kostnader för läkarvård och läkemedel.

5 Korttidsboende

Korttidsboende ges i form av tillfällig heldygnsoomsorg. Det kan till exempel gälla avlastning, växelvård eller för att utreda framtida vårdbehov och boendeform. Omsorgsavgift tas ut enligt nivå 4. Måltidsavgift tillkommer.

5.1 Enbart korttidsboende

Den boende debiteras omsorgsavgift i nivå 4, en trettiondel av månadsavgiften multiplicerat med det antal dagar som nyttjats. Utskrivningsdagen räknas inte.

5.2 Både korttidsboende, annan omsorg och serviceinsatser

Vid korttidsboende del av månad och annan omsorg övrig tid av månaden debiteras omsorgsavgift enligt nivå 4 de dagar som kunden varit inskriven vid korttidsboendet. Den ordinarie omsorgsavgiften debiteras under övriga delar av månaden.

Avgiften för serviceinsatser som skulle ha utförts under tiden för korttidsboende ska dras bort, enligt regler för frånvaro, se punkt 6.

6 Regler vid start, avslut och frånvaro

6.1 Start, avslut och frånvaro av serviceinsatser

Serviceinsatser debiteras enligt timtaxa och biståndsbeslut.

- Om serviceinsatsen påbörjas den 15 eller tidigare i månaden, debiteras full avgift enligt timtaxa och biståndsbeslut.
- Om serviceinsatsen påbörjas den 16 eller senare i månaden, debiteras halv avgift enligt timtaxa och biståndsbeslut.
- Om serviceinsatsen avslutas den 15 eller tidigare i månaden, debiteras halv avgift enligt timtaxa och biståndsbeslut.
- Om serviceinsatsen avslutas den 16 eller senare i månaden, debiteras hel avgift enligt timtaxa och biståndsbeslut.

Vid utebliven serviceinsats ska utföraren rapportera hur många timmar av insatsen som inte utförts. Till exempel vid korttidsboende, sjukhusvistelse eller om utföraren ställer in insatsen. Avdrag sker efter detta.

6.2 Start, avslut och frånvaro av omsorgsinsatser

Den månad omsorgsinsatsen startar eller avslutas debiteras en trettiondel av månadsavgiften multiplicerat med det antal dagar kunden fått hjälp. Samma princip gäller även vid förändrade nivåer.

Om kunden, minst sju dagar i förväg, avsäger sig samtliga omsorgsinsatser sju dagar i följd eller mer reduceras avgiften motsvarande antal dagar som kunden av sagt sig hjälpen. Avgiften reduceras med en trettiondel av månadsavgiften multiplicerat med det antal dagar kunden av sagt sig hjälpen.

En tillfällig förändring av enstaka insats under månaden, där biståndsbeslutet inte har ändrats, leder inte till något avdrag.

Vid sjukhusvistelse reduceras avgiften för omsorgsinsatser i hemtjänst. I särskilt boende reduceras avgiften för omsorg och måltider. Avgiften reduceras med en trettiondel av månadsavgiften multiplicerat med det antal dagar kunden vistats på sjukhus.

6.3 Måltidsavdrag

Avdrag på måltidsavgiften vid särskilt boende medges endast vid frånvaro helt dygn.

6.4 Trygghetslarm

För trygghetslarm debiteras hel månadsavgift oavsett när trygghetslarmet har installerats eller återlämnats.

6.5 Matdistribution

För matdistribution debiteras hel månadsavgift oavsett när i månaden insatsen startar eller avslutas. Vid uppehåll hel månad, utgår ingen avgift.

6.6 Turbundna resor

För turbundna resor debiteras hel månadsavgift oavsett hur många resor som genomförts. Vid uppehåll hel månad, utgår ingen avgift.

7 Beslut och besvär

Beslut om avgifter är myndighetsutövning. Äldreomsorgsnämnden beslutar om delegation. Kunden har rätt att överklaga sitt avgiftsbeslut genom förvaltningsbesvär enligt Socialtjänstlagen 16 kap 3§.

Prövning av kommunernas tillämpning av taxebestämmelser överklagas genom laglighetsprövning enligt Kommunallagen 10 kap.

8 Övriga rutiner

8.1 Debiteringsrutiner

Avgifter debiteras månadsvis i efterskott.

Faktura sänds ut omkring den 15:e varje månad med förfallodag den sista i månaden. Lägsta avgift som faktureras per månad är 50 kronor. Mindre belopp än 50 kronor blir kvar på kundens avgiftskonto och debiteras när 50-kronorsgränsen är uppnådd.

Avgift för utsändande av skriftlig betalningspåminnelse tas inte ut i enlighet med gällande förordning (Förordning om ersättning för inkassokostnader mm SFS1981:1057) för äldreomsorgsavgifter. Vid försenad betalning utgår däremot dröjsmålsränta enligt gällande räntelag.

Obetald faktura skickas till inkassoföretag enligt kommunens gällande rutiner.

8.2 Beslut om avgifter, avskrivning och justering

Alla beslut om äldreomsorgsavgifter ska ske enligt delegationsordningen.

Kunden ska få ett skriftligt avgiftsbeslut där det framgår hur avgiften beräknats. Om kunden uppger felaktiga uppgifter till beräkningsunderlaget kan beslut om ny avgift samt justering ske för högst tre månader bakåt i tiden.

Samtidigt som beslut om avgift delges, ska kunden få en information om hur man överklagar beslutet.

8.3 Förändrade inkomster och/eller avgifter

Kunden är skyldig att anmäla förändrad inkomst och bostadsförhållande. Kommunen kan kontrollera de uppgifter som är offentliga hos andra myndigheter. Efter kontroll kan avgiften ändras.

En avgift ska förändras om något förhållande som påverkar avgiftens storlek förändras. Kommunen har ansvar att utreda om kunden har behov av ett högre förbehållsbelopp. Kunden måste vara behjälplig med att lämna uppgifter som ligger till grund för beslutet.

I takt med att prisbasbeloppet förändras kan en justering av avgiften göras utan föregående underrättelse till kunden. Dock ska ett nytt avgiftsbeslut sändas till kunden varje år, enligt årliga uppräkningsfastställda i äldreomsorgsnämnden och andra bestämmelser exempelvis ändrade prisbasbelopp, skattebestämmelser, tjänst- och kapitalinkomster.

8.4 Uppgiftsvägran

För kunder som avstår från att lämna uppgifter för avgiftsprövning på avsedd blankett, används de senaste kända inkomsterna som avgiftsunderlag.

För kunder som avstår att lämna uppgifter för avgiftsprövning genom att kryssa i detta på avsedd blankett, debiteras högsta avgift för sin insats.

8.5 Återbetalning av felaktig avgift

Om kunden har debiterats för hög avgift på grund av felaktig handläggning i kommunen, ska kommunen återbetala mellanskillnaden mellan den för höga avgiften och den korrekta avgiften så långt tillbaka i tiden som beslutet gäller. Återbetalt belopp ska inkludera ränta enligt gällande referensränta.

Om kunden har betalat för låg avgift för att oriktiga inkomstuppgifter har lämnats kan mellanskillnaden mellan den rätta avgiften och den för låga avgiften återkrävas så långt tillbaka som beslutet gäller.

Text

§ 1 Rubrik2

Text

§ 2 Rubrik2

Text

§ 3 Rubrik2

Text

§ 4 Rubrik2

Text